

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Стеблівської Ліни
ФРГТБ 2-15

ЗМІСТ:

- 1. Поняття стандартизації
- 1.1 Історія розвитку стандартизації
- 1.2 Сутність стандартизації

1. ПОНЯТТЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

- Стандартизація - це процес встановлення і застосування стандартів. Це діяльність із встановлення норм, правил і характеристик з метою забезпечення наступних аспектів: безпеки продукції, робіт і послуг для навколишнього середовища, життя, здоров'я та майна споживача; технічної та інформаційної сумісності, а також взаємозамінності продукції; якості продукції, робіт і послуг відповідно з рівнем розвитку науки, техніки і технології; єдності вимірювань; економії всіх видів ресурсів.

1.1 ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

- Історія стандартизації не набагато коротше історії людства.
- В одних джерелах її опис починається з часів Стародавнього Єгипту, в інших зародження стандартизації пов'язують з початком будівництва Великої Китайської стіни (221-206 рр.. До н. Е.). Процес упорядкування, завжди супроводжував життя людини, і історію стандартизації можна простежити на основі еволюції принципів і методів трудової діяльності людей:
- Первісний лад - Типові технології виготовлення знарядь праці (сокири, рубала). Люди прагнули відбирати найбільш вдалі результати для їх повторного використання.
- Стародавній Єгипет - Дотримання розмірів снаряда для його ваги при виготовленні катапульта.
- Київська Русь - Специфікація теслярської, гончарного, шкіряного, скляного, іконописного, друкарський та інших (більше 60) промислів і (більше 200) ремесел Московської Русі.
- з X по XVI ст. в Росії - Нагляд за торговим вагою і всяким мірилом, дорученим церкви.
- При Івані Грозному - Введення однаковості державних вимог: "у всій державі - одна віра, один вага, одна міра". Вводяться стандартні калібри кружала для вимірювання гарматних ядер.
- При Бориса Годунова, XVI ст. - Введення еталона "великої государева цегла" (311 × 133 × 89 мм);

- За Петра I - Уральське залізо з клеймом "Старий соболь".
- Також були введені підвищені вимоги до якості вітчизняних товарів, що експортуються Росією (деревина, льон та ін.) Крім цього можна знайти і практичне підтвердження розвитку стандартизації на основі розроблених нормативних документів і подій:
- 1827 р. - зразкові міри й ваги в Росії порівняні з іноземними.
- 1835 р. - розроблено указ "Про систему російських мір і ваг".
- 1893 р. - Д. І. Менделєєвим створена Головна палата мір і ваг.
- 1899 р. - прийнятий перший російський метричний стандарт "Російський нормальний метричний сортамент фасонного заліза. Кутове, Таврове, Коритне та зетовое залізо".
- 1901 р. - створена Британська асоціація технічної стандартизації.

1.2 СУТНІСТЬ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

- Діяльність по стандартизації здійснюється на різних рівнях. Рівні стандартизації розрізняються залежно від того, учасники якого географічного, економічного, політичного регіону світу беруть стандарт. Виділяють: міжнародний рівень (Участь відкрита для відповідних органів будь-якої країни); регіональний рівень (тільки для відповідних органів держав одного географічного, політичного або економічного регіону); національний рівень (В одному конкретному державі). При цьому національна стандартизація також може здійснюватися на різних рівнях: як на державному, галузевому, на рівні асоціацій, виробничих фірм; так і на адміністративно територіальному рівні (проводиться в адміністративно-територіальній одиниці (в провінції, краю).
- Як і будь-яка діяльність, стандартизація базується на певних принципах. У своїй роботі І. М. Ліфиць, виділяє такі найважливіші принципи стандартизації:

- 1. Добровільне застосування стандартів та забезпечення умов для їх однакового застосування. Національний стандарт застосовується на добровільній основі рівним чином і в рівній мірі, незалежно від країни або місця походження продукції, виконання робіт і надання послуг.
- 2. Застосування міжнародного стандарту як основи розробки національного стандарту. Виняток можуть становити випадки, коли відповідність вимогам міжнародних стандартів неможливо внаслідок невідповідності їх вимог кліматичних, географічних або технічних особливостям країни.
- 3. Збалансованість інтересів сторін, що розробляють, виготовляють і споживають продукцію. Учасники робіт із стандартизації, виходячи з можливостей виробника продукції і виконавця послуг, з одного боку, та вимог споживача - з іншого, повинні знайти консенсус, який розуміється як відсутність заперечень по суттєвих питаннях у більшості заінтересованих сторін.

- 4. Динамічність і випереджальний розвиток стандарту.
- Науково-технічний процес вносить постійні зміни в діяльність людей і в вироблену продукцію і послуги. Стандарти повинні адаптуватися до змін, що відбуваються, більше того, носити випереджаючий характер, щоб не стримувати господарський розвиток країни.
- 5. Ефективність стандартизації.
- Застосування нормативних документів має давати економічний або соціальний ефект. Безпосередній економічний ефект дають стандарти, що ведуть до економії ресурсів, технічної та інформаційної сумісності, підвищення надійності. А соціальний ефект дають стандарти, спрямовані на забезпечення безпеки життя і здоров'я людей, навколишнього середовища.
- 6. Принцип гармонізації.
- Даний принцип передбачає неприпустимість таких стандартів, які б суперечили технічним регламентам. З метою зняття бар'єрів у міжнародній торгівлі необхідно створення ідентичних документів, розроблених для одного і того ж об'єкта.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- 1.Бойцов В. В. "Стандарт і якість", "Стандартизація в народному господарстві СРСР". 1917р.
- 2.Брянській А. Н. "Метрологія та сертифікація. Законодавча та прикладна метрологія" .1997. № 1. С. 38-39;
- 3.Вестнік Російського інформаційного центру. 2002. № 3;
- 4.Ліфіц І. М. "Стандартизація, метрологія та сертифікація". М., 2006. С. 226;
- 5.Лаврентьева М. С. "Адміністративно-правове регулювання у сфері стандартизації та сертифікації. Автореферат." М., 2006. С. 17;
- 6.Кржіжановській Г. М., Куйбишев В. В., Осадчий П. С., Перспективи стандартизації та реконструкція народного господарства СРСР, М., 1929;

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!